

Dziļā smadzeņu stimulācija pacienti ar Parkinsona slimību: Informācija pacientiem.

KĀDI IR MOTORIE SIMPTOMI PARKINSONA SLIMĪBAS VĒLĪNĀS STADIJĀS?

Kad pacienti sāk lietot savus medikamentus Parkinsona slimības (PS) ārstēšanai, efekts parasti ilgst visu dienu. Tomēr, PS progresējot, pacienti var ievērot, ka medikamentu iedarbības efekts kļūst īsāks un var vairs nebūt vispār pirms nākamās devas, to sauc par “*wearing off*”. Kad medikamenta darbība izbeidzas, PS simptomi – trīce, lēnīgums, grūtības staigāt- atkal parādās. Kad medikaments tiek lietots atkal, šie simptomi mazinās. Šo periodu sauc par “*on*” periodu, bet slikto periodu sauc par “*off*” periodu. Pacienti var arī parādīties patvaļīgas, gribai nepakļautas kustības, ko sauc par diskinēziju, kas var būt ļoti traucējoša.

KAS VAR PALĪDZĒT VĒLĪNĀS SLIMĪBAS STADIJĀS?

Ārsts var pielāgot medikamentu devu un var samazināt intervālu starp medikamentu devām, kas varētu samazināt “*off*” periodu un diskinēziju. Pacienti, kuriem medikamentozas terapijas korekcijas nemazina *off* periodu un/vai diskinēzijas, simptomus ievērojami uzlabot var dziļā smadzeņu stimulācija (DSS). DSS ir smadzeņu operācija, kuras laikā tievu elektrodu ievieto dziļajās smadzeņu struktūrās. Elektrods ir pievienots pie stimulatora, kas ir implantēts zem ādas uz krūškurvja. Stimulators sūta signālus smadzenēs uz struktūrām, kuras atbild par kustībām. Smadzeņu stimulācija var mazināt *off* periodu un samazināt diskinēzijas.

KURIEM PACIENTIEM BŪTU JĀAPSVĒR DSS?

Pacienti, kuriem vēl ir laba atbilde uz medikamentiem, bet ir izteikti *off* periodi vai traucējošas diskinēzijas, kuras nemazinās ar medikamentu shēmas korekcijām. Atbilstošim kandidātiem uz operāciju jābūt arī sociālam atbalstam.

Pacienti, kuriem nebūtu vēlams pielietot DSS, ir ar atmiņas traucējumiem, halucinācijām, izteiktu depresiju un izteiktiem līdzsvara traucējumiem ejot, pat medikamentu *on* periodā.

KĀ IZVĒLAS PACIENTU DSS?

Jūsu ārsts nosūtīs Jūs uz konsultāciju specializētā neiroķirurģijas centrā. Lielākajā daļā specializēto centru izmeklēs un izvērtēs sekojošas lietas:

- Neiroloģiskā stāvokļa izvērtēšana, ko veiks speciālists, kurš specializējas PS
- Smadzeņu attēldiagnostika (MRI vai CT), lai izslēgtu strukturālu smadzeņu bojājumu

- Neuroķirurga, kurš veiks operāciju, konsultācija
- Detalizēta izvērtēšana, kas sevī ietver arī atmiņas un domāšanas pārbaudes

VAI TAS IR DROŠI?

Kopumā DSS ir droša procedūra. Tomēr pastāv nopietnu komplikāciju risks - asiņošana vai insults operācijas laikā. Pastāv arī komplikāciju risks no pašas smadzeņu stimulācijas (tomēr tās var mazināt, mainot stimulatora parametrus). Lielākā daļa blakus parādību ir vieglas vai pārejošas: pieņemšanās svarā, grūtības atrast, izrunāt vārdus, stimulatora vai elektrodu infekcija. Ir arī ziņojumi par palielinātu pašnāvību risku.

KAS IR ŠĪ PROCEDŪRA?

Dziļā smadzeņu stimulācija ir ķirurģiska procedūra, kura ilgst vairākas stundas. Pacients ir nomodā lielāko daļu operācijas. Lielākajai daļai pacientu tiek ievietots pa vienam elektrodam katrā smadzeņu puslodē. Operācijas laikā galva tiek ievietota īpašā rāmī, kas to notur nekustīgi un nodrošina precīzu elektrodu ievietošanu. Lai elektrodus varētu ievietot, katrā galvaskausā pusē tiek izurbta neliela atvere. Pēc tam elektrodu vadi tiek ievietoti zemādā un savienoti ar neirostimulatoru, kas ir implantēts zemādā uz krūškurvja.

KAS NOTIEK PĒC PROCEDŪRAS?

Pēc DSS, ārstam būs jāveic korekcijas neirostimulatora parametrus un medikamentozajā tercijā, lai panāktu labāku efektu. Parasti labākais efekts, koriģējot stimulatora parametrus, tiek sasniegts 3-6 mēnešus pēc procedūras

KĀDI IR TŪLĪTĒJIE UZLABOJUMI?

Pacients var sajūst šādus ieguvumu pēc DSS:

- Īsāki *off* periodi
- Īsāki un mazāk izteikti diskinēziju periodi
- Mazākas medikamentu devas
- Mazinās nemotorās sūdzības, tādas kā sāpes, garstāvokļa izmaiņas un miega traucējumi
- Uzlabojas dzīves kvalitāte

KĀDI IR ILGLAICĪGIE IEGUVUMI?

Laika gaitā DSS var pagarināt un uzlabot *on* periodu, samazināt diskinēzijas. Taču DSS neizārstē un nenovērš PS progresiju.